

Gianrico Carfiglio

(1961), soudce a senátor, debutoval románem Nevědomý svědek (2002), po kterém následovala jeho volná pokračování Naslepo (2003) a Odúvodněné pochybnosti (2006), jež později vyšly i souhrnně pod názvem Případy advokáta Guerrieriho (2007). V roce 2007 Carfiglio v nakladatelství Sellerio publikoval esej Umění pochybnosti, který prostřednictvím případů, jež autor zažil v profesní praxi, ilustruje moderní techniky soudní obhajoby. Jeho knihy jsou přeloženy do mnoha jazyků, příběhy advokáta Guerrieriho byly i zfilmovány. Celkově se v Itálii prodalo přes tři miliony výtisků jeho knih.

© Sellerio editore, Palermo
Translation © Zuzana Jurková
© Host — vydavatelství, Brno

Dokončení ze str. 17

Fousáč odešel a já jsem s potlačovanou nevolností připravil odvolání proti zabavení jeho drahocenné pojízdné restaurace.

Pak jsem šel domů.

V pátek večer jsme většinou chodívali do kina a potom na večeři, vždycky se stejnou partou kamarádů.

Já jsem se ale na výběru filmu ani restaurace nikdy nepodílel. Vždycky jsem udělal to, na čem se Sára dohodla s ostatními, celý večer jsem potlačoval vzdechy a nemohl jsem se dočkat, až to skončí. Bavil jsem se, jenom když vybrali film, který se mi opravdu líbil, což se nestávalo moc často.

Když jsem tehdy v pátek přišel domů, Sára už byla nachystaná. Řekl jsem, ať mi dá aspoň čtvrt hodiny, abych se mohl osprchovat a převléct.

Jenže ona se tentokrát chystala ven se svými kamarády. Jakými kamarády? Z kurzu fotografování. Řekl jsem jí, že mi to měla říct dřív, abych si mohl taky něco naplánovat. Prý mi to říkala včera a nemůže za to, že jsem ji neposlouchal. Dobře, není třeba se kvůli tomu rozčilovat, snad ještě stihnu něco vymyslet. Ne, vůbec se v ní nesnažím vzbudit pocit viny, chtěl jsem říct pouze a jediné to, co jsem řekl. Dobře, bude lepší, když už se o tom nebudeme bavit.

Odešla a já jsem zůstal doma. Chtěl jsem zavolat kamarádům z naší party, že s nimi půjdu do kina sám. Ale připadalo mi absurdně těžké jim vysvětlovat, proč se mnou není Sára a kam šla, pomyslel jsem si, že by se na mě divně dívali, a nakonec jsem to nechal být.

Zkoušel jsem se dovolat jedné kamarádce, se kterou jsem se tehdy občas tajně scházel, ale ta mi šeptem sdělila, že je zrovna s přítelem. To se dalo čekat, byl pátek. Začal jsem být podrážděný, a tak mě napadlo, že si půjčím nějakou pěknou detektivku, dám si mraženou pizzu, pár studených piv a nějak už ten páteční večer přežiju.

Půjčil jsem si Black Rain, i když už jsem ho viděl dvakrát. Líbil se mi i napotřetí. Snědl jsem pizzu a vypil obě piva. Pak jsem si dal sklenku whisky a vykouril několik cigaret. Začal jsem přepínat programy a zjistil jsem, že na místních kanálech už dávají jenom pornofilmy. Uvědomil jsem si, že už je po jedné, a tak jsem šel spát.

Nevím, v kolik jsem usnul ani v kolik se Sára vrátila, protože jsem ji neslyšel.

Když jsem se ráno probudil, byla už vzhůru. Ještě ospalý jsem vešel do kuchyně a ona mi beze slova nalila velký hrnek kávy. Oba jsme kávu odjakživa pili z velkého hrnku.

Dvakrát jsem si z kávy usrkl a chtěl jsem se jí zeptat, v kolik přišla, ale než jsem to stihl vyslovit, řekla mi, že se chce rozvést.

Řekla to jednoduše takto: „Guido, chci se rozvést.“

Po dlouhých vteřinách ohlušujícího ticha jsem byl nucen jí položit tu nejbánálnější otázku.

Proč?

A tak mi tedy řekla proč. Byla klidná a neúprosná. Asi si prý myslím, že si neuvědomuje, jak jsme v posledních řečneme nejméně dvou letech žili. Ona si to ale uvědomuje a nelíbí se jí to. To, co ji ponížilo nejvíc,

nebyla moje nevěra – to slovo mě zasáhlo do obličeje jako plivanec –, ale skutečnost, že jsem se k ní nechoval s úctou a jednal s ní jako s blbcem. Prý neví, jestli jsem se tak choval odjakživa, nebo jestli jsem se změnil. Neumí to posoudit, vlastně je jí to asi jedno.

Prý se ze mě stal tuctový chlap, nebo jsem jím možná vždycky byl. A ona s tuctovým chlapem žít nechce. Už ne.

A mě jako správného tuctového chlapa nenapadlo nic lepšího než se jí zeptat, jestli někoho má. Jednoduše odpověděla, že ne a že to ode dneška už stejně není moje věc.

Správně.

Náš rozhovor netrval dlouho a deset dní poté jsem byl z bytu pryč.

”

Guerrieri je báječně přesvědčivá postava; morous, který si ovšem uvědomuje absurditu svého skličujícího života, svou zranitelnost a cynismus ozdobený krajkou sebeironie. Právě věrohodnost prostředí a lidskost hlavní postavy z tohoto románu činí prvotřídní soudní drama.

The New York Times

”

Rozsypaný a depresivní Guido vezme zdánlivě beznadějný případ: senegalský plážový prodejce je obviněn z vraždy malého chlapce. Jen málokterý román zachycuje institucionální rasismus tak jemně a poutavě jako tento.

The Independent

2 Tak jsem byl vlastně – slušně – vyhozen z bytu a můj život se změnil. Rozhodně ne k lepšímu, i když jsem si to hned neuvědomil.

Prvních pár měsíců jsem dokonce pociťoval úlevu a skoro jsem byl Sáře vděčný. Za její odvahu, kterou jsem já nikdy neměl.

Vlastně mi, jak se říká, vytrhla trn z paty.

Mnohokrát jsem si pomyslel, že ta situace nemůže trvat věčně a že musím něco udělat. Že se musím k něčemu odhodlat, najít řešení, otevřeně si s ní promluvit. Prostě něco udělat.

Ale protože jsem kromě toho, že jsem tajně využíval příležitosti k nevěře, byl vlastně srab, neudělal jsem zloha nic.

Jistě, když jsem si vzpomněl, co mi tehdy ráno řekla, nebylo mi nejlíp. Předhodila mi, že jsem tuctový chlap a zbabělec, a já jsem se proti tomu ani neohradil.

Během dní, které po oné sobotě následovaly – to už jsem byl vlastně přestěhovaný do nového bytu –, jsem několikrát zauvažoval nad tím, co jsem jí měl odpovědět, abych si uchoval aspoň trochu důstojnosti.

Napadaly mě věty jako: „Nepopírám svou zodpovědnost, ale nezapomeň, že vina nikdy není jen na jedné straně.“ A podobné věci.

Naštěstí k tomu došlo právě až po několika dnech. To sobotní ráno jsem neřekl nic, a tak jsem se aspoň nezesměšnil.

Po nějaké době jsem s těmi úvahami přestal a jen mě občas uvnitř trochu píchlo. To když jsem přemýšlel o tom, kde asi Sára zrovna je, co dělá a s kým tam je.

Velmi dobře se mi dařilo tento svíravý pocit neutralizovat a rychle se ho zbavovat. Zaháněl jsem ho tam, odkud přišel, vlastně ještě hlouběji, aby zůstal skrytý.

Několik měsíců jsem žil nazdařbůh, jako správný single. Vedl jsem takzvaný skvělý život.

Stýkal jsem se s nepravděpodobnými lidmi, účastnil se fádních večírků, hodně jsem pil, hodně jsem kouřil a tak dále.

Každý večer jsem někam šel. Už jen představa toho, že bych měl zůstat doma sám, pro mě byla nesnesitelná.

Samozřejmě jsem občas s někým chodil.

Ale nepamatuju si ani jeden rozhovor ani s jednou z těchto dívek.

A do toho všeho přišlo slyšení u soudu, který měl schválit rozvod dohodou. Proběhlo to bez problémů. Sára zůstala v bytě, kde jsme spolu bydleli, protože byl její. Já jsem se snažil zachovat důstojně a odmítl jsem si vzít nábytek, domácí spotřebiče, vlastně všechno kromě svých knížek, a ani ty jsem si nenechal všechny.

Potkali jsme se v předpokojí předsedy senátu, který se zabýval rozvodů. Viděl jsem ji poprvé od té doby, co jsem odešel z bytu. Nechala se ostříhat, byla trochu opálená a já jsem začal uvažovat o tom, kde a s kým se asi tak opálila.

Nebylo to příjemné pomýšlení.

Než jsem stačil něco říct, přišla ke mně blíž a lehce mě políbila na tvář. Z toho jsem měl víc než z čehokoli jiného pocit, že už to nepůjde vzít zpátky. Ve svých právě dovršených osmatřiceti letech jsem poprvé zjistil, že některé věci můžou opravdu skončit.

Předseda senátu se nás snažil usmířit, jak mu ukládá zákon. My jsme se chovali velmi zdvořile a slušně. Mluvila jen ona, ale řekla jenom pár slov. Rozhodli jsme se tak, sdělila soudci. Domluvili jsme se v klidu, ve vzájemné úctě.

Já jsem mlčel a jen souhlasně přikyvoval, v tomto filmu jsem se cítil být hercem ve vedlejší roli. Protože nebyly problémy s penězi, byty či dětmi, všechno skončilo velmi rychle.

Když jsme vyšli ze soudní místnosti, ještě jednou mě políbila, tentokrát skoro na koutek úst. „Ahoj,“ řekla.

„Ahoj,“ řekl jsem, ale to už byla otočená zády a odcházela pryč.

„Ahoj,“ řekl jsem znovu do prázdna poté, co jsem opřený o zeď dokouril cigaretu.

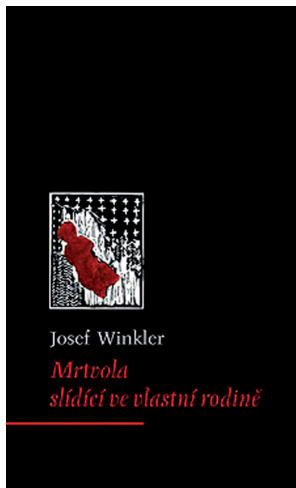
Odešel jsem, až když jsem si všiml pohledů zaměstnanců soudu, kteří procházeli kolem.

Venku bylo jaro.

Josef Winkler

Mrtvola slídící ve vlastní rodině

Kniha je souborem sedmdesáti tří miniatur, stručných metaforických vzpomínek na určující detaily z autorova života. Rakouský autor se zde z velké části vrací k zážitkům již zpracovávaným v předchozích knihách, z nichž některé vyšly i česky (Až nastane čas, Natura morta, Roppongi a Domra) a další se k překladu připravují (trilogie Divoké Korutany), ale podává je tu komprimované do několikařádkových volných próz, v nichž lze číst jak osobní zpověď toužící po rozehřešení, tak i zanicenou zášť vůči osobním i neosobním křivdám. Winklerovy prózy u nás vydává zlínské nakladatelství Archa – Mrtvola slídící ve vlastní rodině není výjimkou.

SVATOJÁNSKÝ CHLĚB, ROZKOUSKOVANÝ MRTVÝ PLOD TELETE A ČERNÝ MUSTANG

Prostoduchá sousedka, která nám často nosila tvrdý, hořký svatojánský chléb, my jsme mu říkali „beraní rohy“ a nějakou dobu jsme ho cucali, než se nám zhnusil a skončil v korytu s krmením a rozzvýkala ho prasata, žena, která strávila svůj život mezi slabomyslnými, choromyslnými a alkoholiky – její slabomyslný syn, který propadl villachskému pivu, zahynul při smrtelné

bouřece na motorce –, až nakonec sama zemřela jako duševně pomatená, ta, když zase jednou přišla na návštěvu, viděla, jak si čtu knížku od Karla Maye, a v tu ránu se vedle mého otce začala rozčilovat: On čte takový brak! Od té chvíle byl otec podrážděný, když mě uviděl listovat knížkou Karla Maye, také mluvil o braku a škváru a nabádal mě, abych se vrátil ke školním knihám. Dělej si početní úlohy, počty, to je tvoje slabá stránka! Potom se objevil zvěrolékař, ten vždycky nosil bílý, čistý kabát: Copak to čteš? – Karla Maye! odpověděl jsem rázně a pyšně jsem zvedl knihu, aby si všiml obalu Černého mustanga. Moc hezký! řekl zvěrolékař, a když si umýval ruce, nespustil ze mě oči. Od té chvíle jsem směl sedět vedle otce na pohovce a číst si knížky Karla Maye. Tento zvěrolékař lpěl na tom, aby po práci dostal na umytí lavor s čistou vodou, terpentýnové mýdlo a čerstvě vyžehlený ručník. Většinou i terpentýnové mýdlo dostal nové, na kterém ještě

bylo vidět vyraženou jelení hlavu. Ruce a paže měl často ušpiněné od výkalů, když sahal do pochvy březí krávy a nahmatával zárodek telete, aby zjistil jeho polohu, nebo když musel drátěnou smýčkou v těle matky mrtvý plod rozkouskovat a po částech jej vytahat ven, myl se vždycky v kuchyni, nikdy ve chlévě. Děti onoho veterináře v osmdesátých letech z Korutany a z Rakouska odešly, všechny se vystěhovaly do Ameriky.

Od útlého dětství jsem trpěl tím, že matka na moji otázku, jestli si, stejně jako syn pana učitele, můžu také koupit nějakou knížku, rezolutně rozhodla: Na knihy peníze nemáme! Jenomže já jsem tenkrát z naší vesnické školy prodal po celém kraji – lezl jsem až vysoko do hor, až kde už končil les – nejvíc losův Knižního klubu mládeže a od učitele jsem za to dostal hlavní cenu. Byl to Šťastný princ od Oscara Wilda. Později jsem peníze kradl patriarchálnímu otci, abych si mohl knihy kupovat, nejdřív knížky od Karla Maye, potom Mor, Cizince, Starce a moře a Konec her, Stín vozkova těla, Rozloučení s rodiči. V šestnácti, ve stoje, v nacpaném autobusu, který nás po škole rozvážel zpátky do mlhou zahalené vesnice, jsem četl Plačky nad Finneganem, nerozuměl jsem jediné větě, pociťoval jsem opojení ze slov, a večkeré osazenstvo autobusu se mohlo dívat na obálku knihy: James Joyce, Plačky nad Finneganem.